

BANDIRMA İLÇESİ ŞİRİNÇAVUŞ MAHALLESİ ANTİK LİMAN, YERLEŞİM VE BATIK POTANSİYELİNİN TESPİTİ ARAŞTIRMALARI SURVEY FOR DETECTION OF POTENTIAL ANCIENT HARBORS, SETTLEMENTS AND SHIPWRECKS AT THE ŞİRİNÇAVUŞ QUARTER OF BANDIRMA DISTRICT

* Oktay Dumankaya

2017 YILI YÜZEY ARAŞTIRMASI Balıkesir İli Marmara Kıyısı, Antik Liman Yerleşim ve Batık potansiyelinin Tespiti İsimli sualtı yüzey araştırması, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı adına Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi görevlilerinden Arkeolog Mehmet Yıldız'ın temsilci olarak katıldığı araştırma 30/06/2017-15/07/2017 tarihleri arasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü 94949537-163.02- E.130082 sayılı izni ile yapılmıştır. Antik kuzey Mysia bölgesi sınırlarında yer alan araştırmaya Bandırma ilçesi Misakça ve Şirinçavuş mahallesi kıyı hattından başlanmıştır (Fig. 1). Sualtı kültür varlıkları ile kıyı hattında yer alan arkeolojik kültür kalıntıla-

Fig.1: Antik Mysia Bölgesi. Fig.1: Ancient Mysia.

rı ile birlikte ele alınarak değerlendirmeye çalışılmıştır. İlk araştırma alanı olan Şirinçavuş Mahallesinde (40.308671° K - 27.725418° D koordinatlarında) Antik Liman ve liman yapıları tespit edilmiştir. Limanın doğu ve batısında yer alan dalgakıranlar yığma poligon- al taşlardan oluşturulmuştur (Fig. 2). Doğu dalgakıranının iç kısmında daha küçük ölçekte başka bir dalgakıran tespit edilmiştir. Bu dalgakıranın limanın işlevini kayıp etmesi sonucunda oluşturulduğu tahmin edilmektedir. Liman içerisinde biriken alüvyonal dolgu miktarının ve sedimantasyon miktarını belirleyebilmek amacıyla Deep Sounder ve Total station ile antik limanın batimetrik haritası yapılmıştır.

THE 2017 SURVEY

The underwater survey titled “Detection of Potential Ancient Harbors, Settlements and Shipwrecks on the Marmara Coastline of Balıkesir Province” was conducted between 30.06.2017 and 15.07.2017 with the official participation of archaeologist Mehmet Yıldız, a member of the Bodrum Underwater Archaeology Museum on behalf of the T.R. Ministry of Culture and Tourism under permission no. 94949537-163.02-E.130082 granted by the General Directorate of Cultural Heritage and Museums.

We initiated the survey which covered the northern territory of the ancient Mysia on the shoreline of the Misakça and Şirinçavuş quarters of Bandırma District

(Fig. 1). The underwater cultural assets were evaluated in conjunction with the archeological cultural remains on the shoreline. The initial survey area, Şirinçavuş neighborhood (under coordinates 40.308671° N - 27.725418° E) revealed remains of an ancient harbor and harbor buildings. The breakwaters lying to the east and west of the harbor were built using polygonal masonry (Fig. 2). There is another, but smaller breakwater in the interior part of the east breakwater, which was probably erected after the harbor lost its function. A bathymetric map of the ancient harbor was obtained using Depth Sounder and Total Station in order to determine the amount of alluvial deposits and sediments within the harbor.

*Oktay Dumankaya, Orcid ID: 0000-0001-9007-0536. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Aşar Yerleşkesi 46100, Kahramanmaraş.

*Oktay Dumankaya, Orcid ID: 0000-0001-9007-0536. Archaeology Department, Faculty of Science and Letters, Kahramanmaraş Sütçü İmam University Aşar Campus 46100, Kahramanmaraş.

Fig.2: Şirinçavuş Antik Limanı'ndan Genel Görünüm.
Fig.2: A general view of the Şirinçavuş Ancient Harbor.

Antik limanın çevresinde sualtında gerçekleştirilen araştırmalar ile eş zamanlı gerçekleştirilen araştırmada Erken Bizans Dönemi'ne ait sütun, sütun başlıkları, kaide, korkuluk levhası, monolitik postament gibi mimari öğeler tespit edilmiştir. Bu mimari parçaların yanı sıra kıyı hattında Klasik Dönem'den Bizans Dönemi'ne kadar birçok seramik parçası tespit edilmiştir. Sualtı araştırmalarında ise dalgakıranlar çevresinde yaklaşık 5 metre derinlikte Roma ve Bizans Dönemi amphora parçaları tespit edilmiştir (Fig. 6-7).

The land survey which was conducted concomitantly with the underwater surveys around the ancient harbor yielded architectural elements such as columns, column heads, pedestals, balustrade panels, and monolithic pedestals from the Early Byzantine Period. In addition to these architectural elements, we found plenty of potsherds ranging from the Classical Period to the Byzantine Period. The underwater survey yielded fragments of amphoras from the Roman and Byzantine Periods at a depth of about 5 m around the breakwaters (Fig. 6-7).

Fig.3: Antik Liman ve Dalgakıranın Konumu.
Fig.3: The location of the Ancient Harbor and Breakwater.

Fig.4: Antik Liman ve Dalgakıran Çizimleri.
Fig.4: Drawings of the Ancient Harbor and Breakwater.

Fig.5: Dalgakıran ve Yapı Kalıntılarından Görünüm.

Fig.5: A view from the Breakwater and Building Remains.

Fig.6: Geç Roma ve Bizans Dönemi Seramik Örnekleri.

Fig.6: Examples from the Late Roman and Byzantine Periods.

Antik limanın yaklaşık 700 metre doğusunda ise iki ayrı dalgakıran daha tespit edilmiştir. Bu dalgakıranların doğusunda ve batısında liman yapısıyla ilişkilendirilebilecek temel seviyesinde korunmuş yapı kalıntılarına rastlanmıştır (Fig. 3-5). Tespiti yapılan mimari öğelerin tarihlenme ve katalog çalışmaları yapılarak mimari ve seramik dağılımının bölgesel ve dönemsel yoğunluk tespit çalışması gerçekleştirilmiştir (Fig. 8).

Şirinçavuş Limanı araştırmasında elde edilen veriler doğrultusunda antik limanın Roma Döneminden Ortaçağ Bizans'ına kadar kullanımda olduğunu söylemek mümkündür.

2018 YILI YÜZEY ARAŞTIRMASI

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı adına Balıkesir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arkeologlarından Tayfun OK'un temsilci olarak katıldığı araştırma 21/07/2018-26/07/2018 tarihleri

arasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü 94949537-163.02-547533 sayılı izni ile yapılmıştır.

Yüzeysel Araştırması 21.07.2018 tarihinde Bandırma İlçesi Şirinçavuş Mahallesi'nin kıyı şeridinde bulunan antik limanın doğusundan başlanarak Misakça Mahallesi'ne kadar olan alan da kıyı taraması yapılmıştır. Kıyı hattında üç farklı alanda 40.3060° K 27.7557° D koordinatlarında duvarlar tespit edilerek kayıt altına alınmıştır (Fig. 9). Şirinçavuş limanın batısında Misakça-Şirinçavuş arasında 2017 yılında tespit edilen taş ocağının kıyı hattında olasılıkla taş ocağından çıkartılan taşların yüklenmesi amacıyla kullanıldığı düşünülen bir yükleme duvarı tespit edilmiştir (Fig. 10). Antik taş ocağının kıyı hattında gerçekleştirilen sualtı araştırmalarında taş ocağından çıkartılmış onlarca blok taş tespit edilmiş ve kayıt altına alınmıştır (Fig. 11).

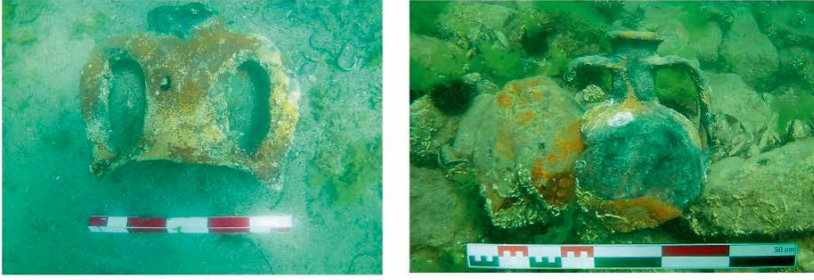

Fig.7: Dalgakıranlarda tespit edilen Amphoralar.

Fig.7: The amphorae identified at breakwaters.

Tespit edilen mimari eserlerden bazıları

Fig.8: Mimari Eserlerden Görünüm.

Fig.8: A view of the architectural remains identified.

Fig.9: Kıyı Hattı Enerjisa Duvarlar.

Fig.9: Enerjisa Walls on the shoreline.

Two more breakwaters were identified approximately 700 m east of the ancient harbor. To the east and west of these breakwaters, there are remains of buildings preserved at the foundation level which can be related with the harbor building (Fig. 3-5). Dating and catalog works for these architectural elements were completed, and intensity of the distribution of architectural elements and pottery at the regional and periodic level was determined (Fig. 8).

Based on the data obtained from the Şirinçavuş Harbor survey, it is likely to suggest that the ancient harbor was used from the Roman Period until the Medieval Byzantine Period.

THE 2018 SURVEY

The underwater survey titled "Detection of Potential Ancient Harbors, Settlements and Shipwrecks on the Marmara Coastline of Balıkesir Province" was conducted between 30.06.2017 and 15.07.2017 with the official

participation of archaeologist Tayfun Ok, a member of the Balıkesir Regional Directorate of Cultural Heritage Preservation Board under permission no. 94949537-163.02-E.130082 granted by the General Directorate of Cultural Heritage and Museums.

The survey started on the southern part of the ancient harbor, which lies on the shoreline of the Şirinçavuş quarter of Bandırma District on 21.07.2018 and shoreline scanning continued in the area up to the Misakça quarter. We identified walls in three different sections of the shoreline at coordinates 40.3060° N 27.7557° E, and documented them (Fig. 9). To the west of the Şirinçavuş harbor, we found a loading dock wall, probably used for loading the stones sourced from the quarry identified in 2017 between Misakça and Şirinçavuş quarters (Fig. 10). The underwater surveys on the shoreline of the ancient quarry yielded tens of stone blocks sourced from the quarry, which were all documented (Fig. 11).

Antik İmanın batısında ise gerçekleştirilen yüzey araştırmasında 40.3123° K - 27.7776° D koordinatların da Şirinçavuş Limanı dalgakıranında kullanılan taşlara benzerlik gösteren büyük boyutlu, denize doğru dik şekilde uzanan yaklaşık 60 m uzunluğunda dalgakıran tespit edilmiştir (Fig. 12). Bu liman çevresinde yapılan araştırmalar da LR1 amphora parçaları tespit edilmiştir. Söz konusu dalgakıranın 600 m doğusunda 40.3150° K - 27.7840° D koordinatlarında bir bölümü su içerisinde kalmış bir yapı kalıntısı tespit edilmiştir. Bu yapı 60 cm kalınlığında

During the survey conducted to the west of the ancient harbor, at latitude 40.3123° N and longitude 27.7776° E, we also identified a large breakwater of about 60 m long, stretching to the sea vertically, and built with stones similar to those in the breakwater of the Şirinçavuş harbor (Fig. 12). The surveys around this harbor yielded fragments of LR1 amphoras. 600 m to the east of the breakwater, we identified remains of a partially submerged building at latitude 40.3150° N and longitude 27.7840° E. The building has 60

duvarlara sahiptir. Zaman içerisinde kıyı sahanlığının genişlemesinden dolayı yapının devamı kum altında kalmıştır (Fig. 12). Bu yapının yine 700 m kuzeyin de Edincik sahilinde 40.3198° K - 27.7891° D koordinatların da denize doğru dik uzanan tuğla katkılı harca sahip bir duvar görülmüştür (Fig. 13). Araştırma ekibi tarafından aynı bölgeden Kyzikos sahiline kadar olan kıyı hattı taranmış ancak herhangi bir kültürel veriye rastlanmamıştır. 2019 yılı için planlamalar yapılmakta olup, elde edilen bilgiler siz değerli okuyucularımız ile paylaşılacaktır¹.

cm thick walls. The rest of the building has remained under sand over time due to expansion of the coastal shelf (Fig. 12). 700 m to the north of this building, we identified a wall with brick-tempered mortar, stretching vertically to the sea at 40.3198° N - 27.7891° E on the beach of Edincik B (Fig. 13). No cultural data were observed during the survey on the shoreline from the same region until the beach of Kyzikos. The plans for 2019 and any additional data to be obtained will be shared in these pages as available¹.

Fig.10: Taş Ocağı Yükleme Duvarı.
Fig.10: Loading wall of the quarry.

¹Bakanlık Proje No: SA011001-2017. Yüzey araştırması Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) tarafından desteklenmiştir. Proje No: 2017/4-38 M. Araştırmaya Bursa Uludağ Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Araş. Gör. Dr. Serkan Gündüz, Ege Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Arş. Gör. Evren Açar, Sinop Üniversitesi Boyabat Meslek Yüksekokulu Harita ve Kadastro Bölümü Öğr. Gör. İlke Ekizoğlu, Uludağ Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Doktora öğrencisi Mustafa Uğur Ekmekçi, Sütçü İmam Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi Çağlar Akdağ ve arkeoloji öğrencisi Ümit Yıldırım ekip üyesi olarak katkı sunmuşlardır. Katkılarından dolayı başta Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Kazılar Şubesi Daire Başkanı Melik Ayaz'a, Kazılar Şube Müdürü Umut Görgülü'ye, Arkeolog İlknur Subaşı'na bakanlık temsilcisi Arkeolog Mehmet Yıldız'a, Tayfun Ok'a ve tüm ekip üyelerine teşekkürü borç bilirim.

¹Ministry Project No.: SA011001-2017. The survey was sponsored by the Scientific Research Projection Coordination Unit (BAP) of Kahramanmaraş Sütçü İmam University. Project No.: 2017/4-38 M. Serkan Gündüz, Research Assistant, PhD; Evren Açar, Research Assistant, Archaeology Dept., Ege University; İlke Ekizoğlu, Lecturer, Mapping and Land Survey Dept., Boyabat Vocational School, Sinop University; Mustafa Uğur Ekmekçi, Post-Graduate Student, Archaeology Dept., Uludağ University; Çağlar Akdağ, Graduate Student, Sütçü İmam University; Ümit Yıldırım, Archaeology Student, Sütçü İmam University were team members who participated in the research. I also feel particularly indebted to Melik Ayaz, Head of Department, General Directorate of Cultural Heritage and Museums, to Umut Görgülü, Director, Department of Excavations, to Archaeologist İlknur Subaşı, Ministry Representative Mehmet Yıldız, Tayfun Ok and to all members of the team for their participations.

Fig.11: Taş Ocağı Kıyı Hattında Tespit Edilen Blok Taşlardan Görünüm.

Fig.11: A view of the block stones identified on the shoreline of the quarry.

Fig.12: Dalgakırandan Görünüm.

Fig.12: A view of the breakwater.

Fig.13: Yapı Kalıntısından Görünüm.

Fig.13: A view of the building remains.